

Mottagare
Regionstyrelsen

Investeringsbehov 2024-2033

Förslag till beslut i regionstyrelsen

Regionstyrelsen beslutar att ta emot informationen om nämndernas långsiktiga investeringsbehov.

Sammanfattning

Som en del av planeringsunderlaget inför beslut om prioritering av investeringar tar nämnderna fram en plan över investeringsbehovet på 10 års sikt. Planerna baseras på den demografiska utvecklingen eller andra behov som till exempel nya lag- eller myndighetskrav. Oftast uppstår investeringsbehovet i verksamheten men det kan också uppstå centralt genom samordnade insatser för att utveckla Gotland.

Utgångsläget för det årliga investeringsutrymmet är regionens resultat, avskrivningsutrymme samt del av avsättningar. Under förutsättning att resultatet hamnar på minst 100 mnkr kan utrymmet grovt uppskattas till 450 mnkr per år.

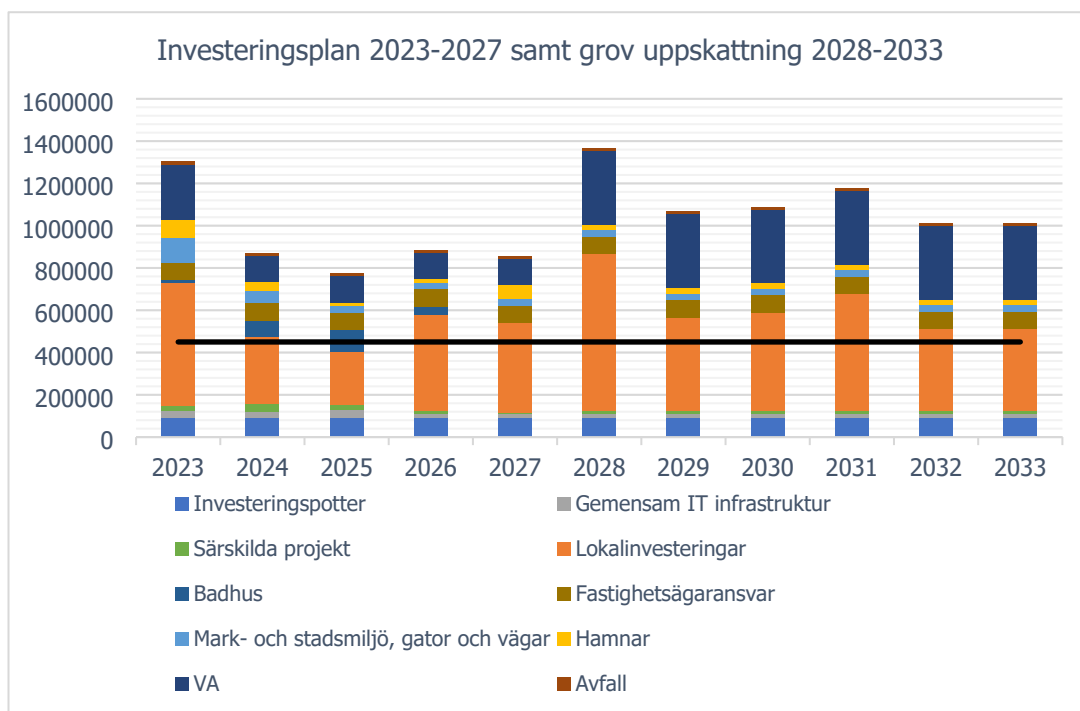
Nämndernas investeringsbehov är omfattande den kommande 10 årsperioden. I den skattefinansierade verksamheten bedöms stora lokalinvesteringar krävas för sjukvård, grundskola, förskola samt äldreomsorg. I planen finns en ny vårdcentral, nytt lasarett, 3 nya äldreboenden, 2 LSS boenden, 1 ny grundskola i Södra Visby och 2 nya förskolor på Visborgsområdet samt utbyggnad av befintliga förskolor. Visby lasarett står inför omfattande investeringsbehov till följd av nya tekniska krav, för små lokalytor och förändrat sätt att bedriva vård. Det innebär ett investeringsbehov på cirka 2,3 miljarder kronor för etapp 1 och ytterligare 1,3 miljarder kronor för etapp 2. Primärvårdens lokaler behöver ses över bland annat till följd av skiftet mot God och Nära vård. Det innebär att vårdcentralerna Visby Norr, Hemse och Wisby Söder samt rehabverksamheten har behov av större och mer anpassade lokaler. Beräknad kostnad 540 miljoner kronor. En första utredning kring isytor i Visby har genomförts och nu pågår en fördjupad förstudie. Byggandet av ett nytt badhus beräknas kosta 225 mnkr.

I den taxefinansierade verksamheten finns stora behov av VA investeringar för att säkra Gotlands vattenförsörjning men även för att reinvestera i de befintliga anläggningarna och förnya ledningsnätet. Behovet bedöms uppgå till cirka 320 mnkr per år.

Sammanlagt beräknas det totala investeringsbehovet uppgå till 10,5 miljarder

kronor den kommande 10 års perioden. Det kommer inte att vara varken ekonomiskt eller resursmässigt möjligt att investera i den takten. Prioritering mellan de olika behoven behöver ske så att det mest angelägna genomförs först.

Beslutad investeringsbudget inklusive kompletteringsbudget för 2023 uppgår till 1 305 mnkr och 2024 till 803 mnkr.

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige tog i november 2018 beslut om en förändrad investeringsprocess. Som en del av denna ska nämnden i februari lämna en långsiktig investeringsplan för en tidsperiod på tio år. Syftet är att ta fram en samlad långsiktig bild av regionens kommande investeringsbehov baserat på den demografiska utvecklingen och övriga förändringar i omvärlden. Planen ligger med som ett planeringsunderlag till den fortsatta hanteringen av budgeten. Planen är också en utgångspunkt för nämndens förslag till prioritering av sina investeringsbehov på fem år och som ska finnas med i mål- och budgetskrivelsen.

Utgångsläget för planen är den demografiska utvecklingen, nuvarande investeringsbudget och -plan samt kompletteringsbudget.

Alla nämnder utom miljö- och byggnämnden har lämnat in en investeringsplan som beskriver behov av investeringar framåt. Nämnderna har gjort en beskrivning av behovet under hela perioden. De nämnder som är påverkade av den demografiska utvecklingen har använt befolkningsprognosen som grund

för bedömningen av nya behov. Detta gäller framförallt socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsens större investeringsbehov framåt avser tre områden, IT, måltidsverksamhet samt kultur- och fritidsverksamhet. När det gäller IT har det under ett par år funnits en osäkerhet kring affärsprinciper i branschen. Det är nu tydligt att det sker en förflyttning hos i princip alla leverantörer, från investering i hårdvara och licenser till rena tjänsteköp. Den tekniska utvecklingen är omfattande och i kombination med förvaltningarnas behov av digitalisering för sin verksamhetsutveckling ställs höga krav på investeringar i infrastruktur och systemlösningar.

Måltidsverksamhetens investeringar enligt tidigare plan fortgår, dock kan konstateras att utgifterna i många fall blivit betydligt högre än tidigare budgetbeslut. Behov finns att inom perioden bygga om de större produktionsköken i Roma, Klinte, Wisby gymnasiet och Solklint. Genomförd måltidsutredningen visar att det finns möjlighet att sänka driftskostnaderna men att detta kräver investering i ny teknik och lokaler.

Avseende fritidsområdet finns ett flertal utredningar/planer som framåt kommer att påverka storleken på investeringarna. Bland investeringsbehoven nämns behov av ny isyta inom 5-10 år, aktivitetspark i Visby samt anpassningar för ridsport i Rävåsen. Inom kulturområdet nämns en möjlig investering i ett framtida scenkonsthus då Gotland saknar ändamålsenligt anpassade lokaler för kulturen, såväl inom scenkonsten samt utställningsytor för samtidskonsten. Uppdrag finns att utreda om det är möjligt att ställa om nuvarande badhus till scenkonsthus.

Den demografiska utvecklingen påverkar inte investeringsbehovet nämnvärt.

Tekniska nämnden

Tekniska nämndens plan för investeringar fram till 2033 omfattar cirka 6 mdkr. De stora områdena är VA, infrastruktur, hamn samt investeringar i fastigheter.

Störst investeringsbehov återfinns inom den taxefinansierade verksamheten. VA-programmet innebär omfattande utbyggnad och reinvestering i anläggningar för Gotlands vatten- och avloppsförsörjning. Det totala investeringsbehovet inom VA-verksamheten under perioden uppgår till 3 200 miljoner kronor. För att säkerställa att satsningarna kan finansieras kommer omfattande prioriteringar att krävas. Programmets ambition ryms idag inte inom ramen för personella resurser eller vad godtagbara höjningar av VA-taxan kan möjliggöra.

Den del av hamnverksamheten som avgiftsfinansieras har stora investeringsbehov under perioden, 380 mnkr. De största projekten berör Visby hamn och avser nya fenderverk vid färjeläge 7, ombyggnad av hamnterminalen samt muddring och iordningställande av logistikyta i hamnens nordöstra del.

Även i den skattefinansierade verksamheten finns stora investeringsbehov. Planen omfattar investeringar kopplade till infrastruktur såsom gator, vägar,

parker, lekplatser, kollektivtrafik med mera. Inom fastighetsförvaltningen finns omfattande investeringsbehov för att tillse att regionens fastigheter uppfyller regelverk och målsättningar avseende ventilation, energiförbrukning med mera. Utöver de behov som redovisas för respektive verksamhet finns behov av att investera i de egna verksamhetslokalerna.

Den demografiska utvecklingen påverkar inte investeringsbehovet direkt utan mer utifrån behov från de andra nämnderna samt samhället.

Barn- och utbildningsnämnden

Investeringsbehovet är direkt påverkat av den demografiska utvecklingen samt antal skolor och förskolor. Behovet av grundskoleplatser förväntas minska med 84 platser medan behovet av förskoleplatser väntas öka med 143 platser.

Det finns ett behov av att bygga en ny skola i området runt Västerhejde, Vibble och Visborg som ska vara färdig 2028.

Inom en 10 års period planeras 2 nya förskolor på Visborgsområdet i Visby samt ombyggnad av Sanda och Dalhem förskola då bygglov för paviljonger upphör.

Ökade driftskostnader kopplade till antal barn och unga kompenseras via resursfördelningsmodellen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Investeringsbehovet är påverkat av den demografiska utvecklingen.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen avser att starta en utredning om hur lokalbehoven för gymnasieskolan och vuxenutbildningen ska lösas på lång sikt. Förvaltningen har fått i uppdrag att ta fram ett förslag om att samla gymnasiet på en plats i anslutning till Solrosen kvarteret i Visby.

Behov finns att göra något med lokalerna för vuxenutbildningen. Lokalerna är inte anpassade och funktionella för dagens verksamhet. Antalet elever har ökat på senare år och ser ut att öka även framåt. För att klara ökningen bedöms en investering på 50 – 60 mnkr behövas 2026. Det finns också behov av att samla utbildningen för tex elprogrammet i anslutning till Wisbygymnasiet i Solrosen kvarteret. Kostnaden uppskattas till 40 mnkr och ska stå klar 2028.

Folkhögskolans elevhem Nygårds i Hemse beräknas behöva ersättas runt 2030. Beräknad kostnad cirka 30 mnkr.

Socialnämnden

Socialnämndens investeringsbehov utgår framförallt ifrån Plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland samt Plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar.

Platsbehovet för särskilt boende kommer från idag fram till början av 2030 talet öka med ungefär 190 platser. Investering i Tingsbrogården pågår och innebär ett tillskott med 26 platser. I budget finns beslutat att bygga ett nytt äldreboende i Klintehamn som ska vara klart 2025. Dessutom behövs ytterligare ett boende som är inflyttningsklart 2027 samt ytterligare ett boende

som är inflyttningsklart 2029. Utifrån befolkningsprognosen behöver ytterligare utbyggnad ske under 2030 talet.

Avseende bostad med särskild service LSS finns behov av ytterligare minst två boenden fram till 2027 förutom det boende som nu ska byggas på Terra Nova i Visby. När det gäller bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen finns behov av fler platser i egen regi. Där behov finns av 10 platser 2025. Det är dock problem att hitta lämplig mark att bygga på.

Investeringsbehoven framåt är direkt påverkade av den demografiska utvecklingen. Behov kommer också att finnas av fler medarbetare. Den ökade kostnaden, hanteras via resursfördelningsmodellen. Ett alternativ till flera särskilda boenden vore att tillgängliga och anpassade bostäder för äldre byggs så att behoven av särskilt boende skjuts fram.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvården har, och kommer fortsatt att ha, behov av omfattande investeringar i lokaler. En stor del av investeringsbehoven kommer av medicinteknisk utveckling, förändrade arbetsmiljökrav, nya standarder i lokaler samt ett behov av ökade lokalytor på Visby lasarett och på vårdcentralerna.

Under kommande 10-års period finns två stora huvudområden där investeringarna i lokaler kommer bli omfattande. Dels rör det sig om Visby lasarett och dels om vårdcentralerna i Visby som i dagsläget är belägna på Korpen-området.

Gällande Visby lasarett har en fastighetsutvecklingsplan tagits fram. Fastighetsutvecklingsplanen har fokus på de högteknologiska verksamheterna inklusive neonatalvården. De paviljonger som beräknas etableras under 2023 är tillfälliga om än under en relativt lång period, planeringshorisonten för paviljongerna är ca 10-15 år. Verksamheten som flyttas till paviljongerna behöver på sikt inrymmas i permanenta lokaler. Utredningarna leder fram till behovet av att göra ett avgörande vägval kring vilken väg Region Gotland ska gå gällande Visby lasarett. Enligt en första kostnadsuppskattning delas uppförande av ett nytt lasarett på samma plats som det nuvarande in i två etapper. Den första etappen tar cirka 7-8 år från inriktningsbeslut till förflyttning och beräknas kosta 2,3 miljarder kronor och etapp 2 till 1,3 miljarder kronor.

Lokalerna på Korpen-området har behov av lokalförändringar på längre sikt. Inom ramen för God och Nära vård kommer uppdraget för primärvården att förändras. Den demografiska förändringen med allt fler äldre, samtidigt med den medicinska utvecklingen som gör att allt fler sjukdomar blir mer av en kronisk karaktär gör att en förflyttning ut från sjukhuset till såväl öppnare vårdformer som egenvård nödvändig. Vårdcentralerna Visby Norr, Hemse och Wisby Söder samt rehabverksamheterna har i dagsläget behov av anpassade och större lokaler. Kostnadsuppskattning 540 miljoner kronor.

Bedömning

De omfattande investeringsbehov som beskrivs från nämnderna kommer inte att kunna genomföras inom den tidsram som angetts. Det finns inte möjlighet att finansiera investeringar på 1 miljard per år. Det finns inte heller personella resurser som kan genomföra alla investeringar. I nämndernas budgetskrivelser behöver därför realistiska kalkyler tas fram som bygger på uppdaterade kostnadsdata och möjlighet att genomföra projekten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen 2023-03-21

Investeringsbehov 2024-2033 regionstyrelsen daterad 2023-01-25

Investeringsbehov 2024-2033 tekniska nämnden daterad 2023-02-08

Långsiktig investeringsprognos – lokaler - 2024-2033 barn- och utbildningsnämnden daterad 2023-01-23

Långsiktig investeringsprognos - lokaler 2024 -2033 gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden daterad 2023-01-16

Tjänsteskrivelse investeringsbehov 2024-2033 socialförvaltningen daterad 2023-01-16

Investeringsbehov 2024-2033 hälso- och sjukvårdsnämnden daterad 2023-01-15

Regionstyrelseförvaltningen

Torsten Flemming
tf Regiondirektör

Skickas till